

ÅRSPLAN FOR INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KONSERVERING OG
HISTORIE (IAKH)

2020

Innledning

Institutt for arkeologi, konservering og historie (IAKH) har som hovedoppgave å tilføre samfunnet vitenskapelig fundert innsikt i historie, kulturhistorie og kulturarv gjennom studietilbud, forskning og formidling.¹ Instituttet ønsker særlig å øke antallet studenter som avlegger grader innenfor instituttets studietilbud og å øke forskningsaktiviteten gjennom flere eksternt finansierte prosjekter. Dette vil bli enda viktigere i tiden som kommer, da instituttets økonomi har blitt strammere som følge av rammekutt. Økt gjennomføringsgrad på programmene og økt andel eksternt finansierte forskningsprosjekter vil da være viktig for å opprettholde og eventuelt øke instituttets handlingsrom.

Bakgrunn

Årsplanen til Institutt for arkeologi, konservering og historie skal bidra til at overordnede mål nås. De overordnede målene er definert i strategiske planer og årsplaner ved Universitetet i Oslo og Det humanistiske fakultet. I tillegg til i IAKHs egne strategiske plan.

- [IAKHs strategiske plan - IAKHorisont 2020](#)
- [Årsplan for Det humanistiske fakultet 2020-2021](#)
- [Det humanistiske fakultets strategiske plan](#)
- [UiOs årsplan 2019-2021](#)
- [UiOs strategiske plan – Strategi 2020](#)

¹ IAKHorisont 2020. Strategisk plan for IAKH 2016-2020.

Utdanning

Instituttet har som mål å øke søkningen til studieprogrammene med fokus på å etablere kjønnsbalanse på programmene. Gjennomføringen skal øke og flere skal gjennomføre på normert tid. Studiene skal gjøres mer arbeidslivsrelevante og studentmobiliteten vokse.

I fakultetets årsplan er følgende tiltak lagt til instituttet:

- Instituttene skal integrere førsteårsstudenter i sine fagmiljøer, både gjennom arrangementer i mottaksuken, og gjennom faglig-sosiale møteplasser i det første studieåret.
- Instituttene skal gjennom å inkludere alumni i undervisningen synliggjøre broen fra studiene til arbeidslivet, og bringe praksisnære perspektiver inn i undervisningen. Alle studieprogram skal aktivt bruke alumni i undervisningen, for eksempel gjennom gjesteforelesninger, ekskursionsjoner eller i utviklingen av studietilbudene.
- Instituttene skal gå gjennom sine studietilbud for å se om faglig innhold, undervisningsmetoder eller læringskrav i ett eller flere emner i studieløpet kan videreutvikles for å sikre at studentene tilegner seg arbeidsrelevante ferdigheter. I denne prosessen skal studentmedvirkning være sentralt.
- Instituttene som deltar Lektorprogrammet (LEP) skal bidra til å løfte statusen til LEP i fagmiljøene, for eksempel gjennom å holde seminarer eller på annen måte skape engasjement for lektorutdanningen.
- Instituttene må legge til rette for møteplasser der undervisere kan snakke om egen undervisning, for å få konkrete råd og innspill, nye ideer eller dele av egne gode erfaringer.
- Instituttene skal integrere forskningsetikk i undervisning og veiledning.
- Arbeid med rekruttering av nye studenter med fokus på mangfold

Tiltak for å bedre søkningen til studieprogrammene

Instituttets bachelorprogrammer har forholdsvis god søkning i forhold til plasser, men nivået på søkerne kan trolig bli bedre. På masterprogrammene fylles ikke rammene og det er et behov for flere søkere. For både bachelor- og masterprogrammet i historie er det en klar overvekt av mannlige studenter. På studieretningene innenfor konservering, er det en klar overvekt av kvinner på begge nivåer. Det samme er tilfelle med studieretningen for arkeologi på masternivå. I tillegg til kjønnsubalanse, har programmene også få studenter med minoritetsbakgrunn.

- Vurdere om norgeshistorie.no kan brukes til rekruttering.
- Oppdatere programsidene med særlig vekt på å nå potensielle studenter med minoritetsbakgrunn.

Tiltak for å minske frafallet og øke gjennomføringen på normert tid

Det er et høyt frafall på alle instituttets programmer, med unntak av studieretningene for konservering på masternivå og MITRA. Det er også forholdsvis få av de som ikke faller fra som gjennomfører på normert tid, særlig på bachelornivå og i de senere år også på masterretningen for arkeologi. Instituttet har gjennom flere år prøvd ut ulike tiltak for å redusere frafallet, men har til nå ikke funnet en klar løsning.

- Arbeide videre med førsteårsopplevelsen for alle instituttets bachelorprogrammer på bakgrunn av blant annet gjennomførte evalueringer av studiestart.

- Videreføre tiltaket med ekskursjoner i forbindelse med semesterstart for førsteårsstudenter på studieretningen for arkeologi bachelor og evaluere tiltaket.
- Legge til rette for flere dagsekskursjoner ved å sette av midler til dette på budsjettet.
- Arbeide med prosjektet UTFOR - *Utforskende forelesninger og studentdrevne smågrupper i et stort humanistisk fag*, som har som mål å «utvikle et nytt læringsdesign for begynneremnene på historie som øker studentenes motivasjon, trivsel og læring tidlig i utdanningsløpet.» Erfaringene fra prosjektet skal fortløpende evalueres og deles med tanke på overføringsverdi til andre programmer.
- Invitere til et tettere samarbeid med studentutvalgene og –organisasjonene.
- Gjennomføre en ekskursjon på førstesemester på arkeologi master, etter modell av ekskursjonen på bachelor, og evaluere tiltaket.

Tiltak for å øke arbeidslivsrelevansen i studieprogrammene

Alle instituttets masterprogrammer har emner som trener studentene i ferdigheter arbeidslivet etterspør. Studieretningene innen konservering er klart mest praksis- og arbeidslivsrettede, hvor studentene blant annet har et obligatorisk praksissemester, men arkeologi og historie har de siste årene også fått valgfrie arbeidslivskomponenter. Masterstudentene i studieretning for arkeologi har utvidet feltkurs delfinansiert av HEI - Heritage Experience Initiative og har også mulighet til å velge emner med praksiskomponenter.² Masterprogrammet i historie har lagt opp til at studentene kan velge et løp med 30 poengsoppgave og 30 studiepoeng dybdeemner som blant annet skal gi generelle ferdigheter knyttet til arbeidslivets behov. Studentene har også valgfrie emner med praksiskomponenter.³ I masterprogrammet MITRA har studentene mulighet for internship med en klar arbeidslivsrelevans.

Instituttets bachelorprogrammer har i mindre grad arbeidsrelevante elementer, men også her er det utviklet tilbud de senere årene. Fra og med høsten 2019 må alle bachelorstudenter i historie ta et innføringsemne hvor opplæring i ulike arbeidslivsrelevante ferdigheter inngår.⁴ Bachelorstudentene i studieretning for arkeologi kan også velge emner med praksiselementer.⁵ Bachelorstudentene på studieretning for kulturarv og bevaringskunnskap har flere arbeidsrelevante emner, men har i svært liten grad praksis knyttet til det å arbeide som konservator. I enkelte emner trekkes også alumni og andre utøvende fagpersoner inn.

- Instituttet venter på svar på søknad om Senter for fremragende undervisning (SFU). Arbeidslivsrelevans er en sentral del av senteret. Uavhengig av tildeling, vil det vurderes å gjennomføre deler av senterplanen.
- Gjennomgå studieløpene knyttet til konserveringsutdanningen på lavere og høyere nivå for å se på mulighetene til å øke praksisarbeidet slik at utdanningen tilfredsstiller kravene til European Network for Conservation-Restoration Education (ENCORE).
- Videreføre prøveprosjektet med at bachelorstudenter i arkeologi har praksis ved Kulturhistorisk museum som en del av FPIII-satsningen HEI. Prøveprosjektet vil i 2020 videreutviklet ved at Region viken kobles inn, og deretter evalueres.

² [ARK4070 – Fordypning i arkeometri](#), [ARK4120 – Hunters, Gatherers, early Farmers and Stone Age Technology](#), [ARK4130 - From the Bronze Age to the Vikings and Beyond](#). [Archaeological Analysis of Past Technology](#), [ARK4180 – Arkeologisk praksis](#), [ARK4050 – Arkeologi og formidling](#)

³ [HIS4050 – Historieformidling](#).

⁴ [HIS1000 – Innføring i historiefaget](#)

⁵ [ARK2120 – Hunters, Gatherers, early Farmers and Stone age Technology](#), [ARK2130 -From the Bronze Age to the Vikings and Beyond](#)

Tiltak for å øke internasjonaliseringen av studiene

Flere av instituttets programstudenter reiser ut, men andelen varierer mellom programmene. Høyest andel er det på bachelor- og masterprogrammene i arkeologi og konservering, og på MITRA. Antallet innreisende studenter er på nivå med utreisende og det ser ut til at instituttet har tilstrekkelige tilbud til innreisende studenter.

- Arbeide for økt mobilitet på historieprogrammene etter modellen som er brukt på studieprogrammene for arkeologi og konservering.

Tiltak for å etablere en kultur for kontinuerlig videreutvikling av undervisning

Det har de siste årene vært et stort fokus på nye undervisningsmetoder og hvordan læring best mulig kan gjennomføres. Ansatte ved instituttet har allerede etablert et møtepunkt for erfaringsutveksling i form av LIM - Lærer-Inspirasjons-Møter. Instituttet har også to eksternt finansierte prosjekter som prøver ut nye læringsformer: FLINT - *Flipping Conservation With iNovative and sustainable ICT Tools* og UTFOR - *Utforskende forelesninger og studentdrevne smågrupper i et stort humanistisk fag*.

- Følge opp prosjektene FLINT og UTFOR og sørge for at erfaringer fra prosjektene blir delt med tanke på overføringsverdi til andre emner og programmer.
- Arbeide videre med bruk av video og podcast i undervisningssammenheng.
- HEIs arbeidsgrupper vil bli benyttet som en arena for tverrfaglig erfaringsdeling med sikte på å videreutvikle undervisning både på bachelor- og masternivå.

Tiltak for å integrere forskningsetikk i undervisning og veiledning

- Kartlegge hvordan forskningsetikk og oppfølging av GDPR i dag inngår i undervisning og veiledning ved instituttet og på bakgrunn av dette vurdere behov for ytterligere tiltak.

Tiltak for tettere samarbeid med LEP og skoleverket

Lektorprogrammet har en god status ved instituttet og det har i flere år vært arbeidet systematisk for å bedre tilbudet og samarbeidet med LEP. Instituttet har i mindre grad tilbudt etter- og videreutdanning til lærere.

- Undersøke mulighetene for å tilby etter- og videreutdanning til lærere.

Forskning

Instituttet har som strategisk mål å øke andelen eksternt finansierte prosjekter og å verne om den enkeltes forskningstid. Det legges særlig vekt på EU-finansiering og å få et Senter for fremragende forskning (SFF).

I fakultetets årsplan er følgende tiltak lagt til instituttet:

- Instituttene skal bidra til å identifisere og motivere søkermiljøer [innenfor tematiske programmer og utfordringsdrevet forskning], og til å støtte og utvikle søknader.
- Instituttene og fakultetet skal støtte utvalgte miljøer som skal utarbeide søknader til neste utlysning av Senter for fremragende forskning (SFF).

Tiltak for å øke andelen eksternt finansierte prosjekter

Instituttet har de senere årene hatt en økning i antallet søknader sendt til NFR og EU. Hoveddelen av søknadene går til NFRs FRIPRO-utlysning, men det har også blitt sendt søknader til NFRs tematiske programmer. Til tross for dette, har uttellingen fra NFR vært svak de senere årene, og instituttet har ikke fått noen nye forskerprosjekter siden 2016. Instituttet har også en økning i antallet EU-søknader hovedsakelig i form av ERC- og MSCA-søknader. Her har instituttet fått tildelt et ERC-CG.

- Identifisere og motivere søkere til å delta aktivt i fakultetets og UiOs arbeid som aktivt støtter søknader om ERC- og MSCA-finansiering.
- Forbedre søknadsprosess for NFR-prosjekter med fokus på tematiske programmer og utfordringsdrevet forskning i samarbeid med IKOS.
- Vurdere tettere samarbeid med andre enheter om SFF.

Forskerutdanning

Instituttet har som strategisk mål å etablere en nordisk forskerskole i historie etter modell av den nordiske forskerskolen i arkeologi – Dialogues with the Past (DialPast). En nasjonal forskerskole i historie ble etablert i 2018 og har blitt tildelt midler fra NFR i 2019. DialPast går derimot inn i sitt siste år med finansiering fra NFR i 2020.

I fakultetets årsplan er det lagt vekt på at fakultetet skal gjennomføre en evaluering av ph.d.-programmet i samarbeid med instituttene.

Tiltak knyttet til forskerskolen i arkeologi

- Arbeide for å sikre midler til videre drift av forskerskolen Dialogues with the Past.

Tiltak knyttet til forskerskolen i historie

- Videreutvikle forskerskolen i tråd med søknaden til NFR.

Ta kunnskap i bruk

Instituttet anser som en av sine hovedoppgaver å tilføre samfunnet vitenskapelig fundert innsikt i historie, kulturhistorie og kulturarv. For å gjøre dette vil instituttet satse videre på Norgeshistorie.no.

I fakultetets årsplan legges det vekt på at det skal gjennomføres en intern kartlegging og sammenstilling på fakultetet av hva som er viktig for instituttene i arbeidet med samfunnskontakt.

Tiltak knyttet til Norgeshistorie.no

Redaksjonen i norgeshistorie.no arbeider med en langsiktig strategi. Denne vil danne grunnlaget for mål og tiltak i perioden fremover.

- Utforske bruken av nye kanaler ved å ta i bruk podcast.

En helhetlig personalpolitikk

Instituttet har som mål å minske kjønnsubalansen på historie og konservering, og å motta og integrere utenlandske medarbeidere på en god måte. Det er også en vedvarende utfordring at instituttets ansatte er lokalisert på tre ulike adresser. Spesielt viktig i 2020 blir gjennomføringen og oppfølging av arbeidsmiljø og klimaundersøkelsen (ARK) og fakultetets nye handlingsplan for likestilling og mangfold.

I fakultetets årsplan er følgende tiltak lagt til instituttet:

- Fakultetet og instituttene skal følge opp utvalgte punkter fra handlingsplanen for likestilling og mangfold.

Tiltak for å forebygge trakassering

Instituttet vil i løpet av 2019 utarbeide en tiltaksplan for å forebygge trakassering etter bestilling fra fakultetet.

- Følge opp tiltaksplan for forebygging av trakassering.

Tiltak for å motta og integrere utenlandske medarbeidere

- Evaluere og eventuelt revidere instituttets rutiner for oppfølging og opplæring av nyansatte.

Virksomhetsovergripende tiltak

På grunn av kutt i bevilgningene, har instituttet større behov for å forvalte ressursene effektivt og vurdere nye løsninger som skaper handlingsrom. Klimautfordringene fører også til at det er behov for å vurdere tiltak for å redusere klimaavtrykket.

Tiltak for å effektivisere og forbedre de administrative tjenestene

Instituttet startet i 2019 en dialog med Institutt for Institutt for kulturstudier og orientalske språk (IKOS) for å undersøke mulighetene for et utvidet samarbeid omkring alle universitetets kjerneoppgaver, forskning, studier og formidling, men også ledelse og administrasjon. Dette arbeidet vil videreføres i 2020.

- Utforske potensialet for større administrativt samarbeid mellom IAKH og IKOS ved å dele administrativ lederfunksjon våren 2020 og utforske mulighetene for å samordne administrative tjenester.

Tiltak for å redusere instituttets klimagassavtrykk

- Muntlige eksamener med eksterne sensorer skal som hovedregel gjennomføres med ekstern sensor som deltager via videomøter e.l. dersom vedkommende har lang reisevei.
- Midtveiseevalueringer for ph.d.-kandidater skal vurderes gjennomført som videokonferanse ved lang reisevei.
- Det skal vurderes om gjesteforelesninger kan gjennomføres som videokonferanse ved lang reisevei.
- Interne seminarer skal som hovedregel legges til steder som ikke krever flyreiser.
- Det skal stilles krav om vurdering av reisebehov ved utlysning og tildeling av instituttets forskningsmidler.
- Forbedre fasilitetene for gjennomføring av videomøter og –konferanser ved instituttet